

את הספק הוא החנות שעליו אנו מסתפקים האם החנות שלקחו ממנה כשרה היא או לא והחנות הרי הוא קבוע, אבל בנמצא, הרי הספק הוא על הבשר מהיכן פרש, ובזה יש לנו לילך אחר הרוב (שערי יושד ד, ד).

וְלִנְמֻצָּאָה - ביד נכרי ששומרו מפני עורבים שיביאו בשר ממקום אחר, ועל כן אינו אסור מטעם 'בשר שנתעלם מן העין', ולדעת המתיר 'בשר שנתעלם מן העין', אפילו אם נמצא בקרקע (ע"פ חולין צה, א ורש"י שם).

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן הַנֶּמְצָא בִּיד נֹכְרִי כְּנֻמָּצָא כְּפִלְטָיָא, שמצאנו את הבשר בידו של הגוי במקום של רוב טבחי ישראל (תקלין חדתי), ולקחו הנכרי שלא בפנינו ואין אנו יודעים מהיכן לקח (תוס' חולין צה, א ד"ה הכא), שבישראל שלקח מתוך החנות, הדין הוא שכיון שיש לו נאמנות צריכים אנו לשאול אותו מהיכן לקח, ואם אינו יודע הרי גם לנו נולד הספק מזמן שלקח, אבל בנכרי כיון שאין לו נאמנות, אין אנו צריכים לשאול כלל על הלקיחה ואין לידת הספק אלא מהזמן שראינו אות הבשר בידו (קובץ שמעוט אות מד בשם הגר"ח; וראה פמ"ג י"ד קי שפ"ד יח). ויש שסובר שאף אם לקחו בפנינו ואין אנו יודעים מאיזו חנות (ר"ן שם), ויש שפירש, כיון שאין על הנכרי איסור אכילת נבילה, לא נולד הספק עד שבא ליד ישראל שאז כבר פרש ממקום הקביעות (קצות החושן רצב, ב; רע"ק א חולין שם).

וְהָן שָׂרָא אוֹתוֹ יוֹצֵא מִמְּקוּלֵּין שֶׁל יִשְׂרָאֵל, ואפילו לאחר כמה שעות הואיל והוחזק בידו בשר ישראל (חתם סופר).

לֹא כוֹלָא מִיָּנִיה מִיסָר מְקוּלֵּין דְּצִיפּוֹרִין, שאין לאסור את כל מוכרי הבשר הנכרים בעיר מחמת שאצל אחד מהם ידוע שהיה נבילה שמכרה לו ישראל שלא כדן, כיון שישאל המוכר בשר נבילה למוכר גוי עליו להכריז על כך, ואין אנו חוששים שכמו שאצל אחד נמצא בשר נבילה שנמכר שלא בהכרזה, כמו כן עבר ומכר גם לאחרים, אבל אצל חנות המוכר הגוי שהעיד עליו הישראל שיש אצלו בשר נבילה, ודאי סחורתו אסורה (תקלין חדתי) ומשנת אליהו ע"פ חולין צה, א ותוס' שם ד"ה אן), ויש שפירש שאין אנו מאמינים לישראל כלל שמכר נבילה לגוי, שמחמת שנהא אמר כן (רש"י לפי 'איכא דאמור' בגמ' חולין שם, וראה ריטב"א שם, במקום שנתברר שמכר שלא בהכרזה מה דין שאר החנויות).

חֲמֻתָּן מְקִילִין וְחֹמֶר עֲלֵיהֶן, ראה אותם מקילים בבשר שנתעלם מן העין והחמיר עליהם ואסר (תקלין חדתי), ויש שפירש, שהולך על האמור למעלה שהתיר רבי יוחנן בתשעה חנויות וכו' בנמצא ביד גוי, וראה רב שנהגו כן להתיר אף שלא ראו אותו יוצא מחנות של ישראל ואסר להם (תלמיד הר"ש בר"ש; רמב"ן חולין צה, א; מגיד משנה מאכלות אסורות ח, יב, בדעת הרמב"ם).

גִּמְרָא. לֹא צוּרְקָה דְּלֹא בְּהָר הַבֵּית קוֹדֶשׁ, הרי אין להיכנס להר הבית במעוֹת חולין, אלא אם הם צורין בצנעה (תוס' פסחים ז, א ד"ה בהר), או שנושא אותם בידו (תוס' ב"מ כו, א ד"ה בהר), ואינם מצויים שם כל כך, ולמה לא אומרים שהמעוֹת הם קודש, שרוב המעוֹת המצויים שם הם ממעוֹת הלשכה (ע"פ תקלין חדתי) בפ' השני ורבינו משולם וראה משנת אליהו), ויש שסובר שעם מעוֹת חולין אסור להיכנס להר הבית כלל, ואין מצוי שם אלא מעוֹת הלשכה שהם קודש (ע"פ תקלין חדתי) ומשנת אליהו בדעת הרמב"ם בית הבחירה ז, ב, וראה דרך חכמה שם, שהשווה דעת הרמב"ם עם דעת התוס').

עַד שֶׁהוּא מַחְלִין עַל הַבְּהֵמָה, ואף המעוֹת שמביאים שם אנשים כדי לתת אותם בקופות הם גם כן חולין, הואיל ואין מקדישים אותם עד שעת התרומה (מאירי פסחים ז, א).

אָמַר רַבִּי יוֹסִי וְיֵאוֹת, שטעם השריפה הוא משום היסח הדעת, ורואים מהמשנה שבמקום היסח הדעת צריך עיבור צורה, ואף שכאן אין לחשוש לטומאה הואיל והעזרה הוא רשות הרבים (ראה פסחים יט, ב), וספק טומאה ברשות הרבים טהור, מכל מקום נפסל בהיסח הדעת שיש לחשוש שמא הוא נותר (תקלין חדתי; מהר"א פולדא בפ' הראשון), ויש שפירש בלשון תמיהה, וכי טעם המשנה הוא משום היסח הדעת, וכונתו הגמ' לדחות את הראיה, שבהכרח אין טעם השריפה במשנתנו משום היסח הדעת, שפסול היסח הדעת הוא משום חשש טומאה, ובעזרה אין לחשוש לטומאה כלל (קרבן העדה; מהר"א פולדא בפ' השני), או שאין שייך היסח הדעת אלא בדבר שהוא בידו של האדם, אבל בנאבד אין פסול היסח הדעת (רש"י פסחים לו, א, ע"פ תוס' חגיגה כא, א ד"ה האון; צ"ח שם).

חֲתִיכוֹת מוֹתְרוֹת לֹא מִמֶּשׁ, בלשון תמיהה, וכי אין מותרות ממש ואפילו באכילה (ע"פ קרבן העדה ומשנת אליהו, וכדעת לוי בגמ' חולין צה, א שמתיר בשר שנתעלם מן העין), ויש שפירש 'מוֹתְרוֹת לֹא מִמֶּשׁ', שאין מותרות ממש שאסורות באכילה, אלא שאינם מטמאים בטומאת נבילה (ע"פ רבינו משולם וגליון הש"ס, וכדעת רב בגמ' חולין שם שאסור).

נִתְחַלְפוּ לוֹ חוֹשֶׁשׁ וְלִנְמֻצָּאָה הוֹלְכִין אַחֵר הָרֹב - אם לקח מאחת החנויות ואינו יודע מהיכן לקח, אסור מספק, ש'כל קבוע כמחצה על מחצה', אבל אם נמצא מחוץ לחנויות, הולכין אחר הרוב, ואפילו אם ידוע בודאי שבא מחנויות אלו, כגון במדינה שדלתותיה נעולות ולא בא מחוץ למדינה (ע"פ כתובות טו, א), כיון שאנו דנים את הדבר לפי שעת לידת הספק, ובלקח מתוך החנות הרי שעת לידת הספק ללוקח הוא משעת הלקיחה, וכשהלוקח בפנינו הכרעת הדין ללוקח אוסר על כל העולם, אבל בנמצא אין הספק נולד לנו אלא לאחר שפירש, ואף שבודאי לקחו אותו מאחד מהחנויות, הואיל ואין הלוקח לפנינו אין אנו דנים עליו כלל (שב שמענתא ד, יח), ויש שביאר שנמצא ביד הלוקח, מה שגורם